

Til
Samferðslumálaráðið

25. juni 2019

Journalnr. 17/00716

VIÐMERKINGAR TIL ÁLIT FRÁ ARBEIÐSBÓLKI UM SUÐUROYARTUNNIL

Fyrst vil Landsverk leggja dent á, at tað er gleðiligt, at Samferðslumálaráðið nú hefur valt at seta ljós á arbeiðið við Suðuroyartunlinum.

Landsverk vil við hesum gera viðmerkingar til álitid frá arbeiðsbólkinum, ið var settur at orða tilmæli um Suðuroyartunnilin. Hóast stovnurin hefur havt ein lim í arbeiðsbólkinum, hefur tað ikki eydnast at fáa tey sjónarmið og loysnir við í álitid, sum Landsverk mælir til.

Landsverk tekur nevniliga ikki undir við tilmælinum um, at besta loysnin er at gera tunnilin frá Skarvanesi til Sandvíkar í einum. Stovnurin mælir hinvegin til, at arbeitt verður víðari við loysnini umvegis Skúgvoy, ið er tann besta loysnin fyri bæði ferðslu og trygd. Harafturat er prísmunurin ógvuliga avmarkaður, tá hugsað verður um samlaða kostnaðin fyri verkætlanina.

Í arbeiðssetninginum hjá arbeiðsbólkinum verður ført fram, at serfrøðin á hesum økinum fyrst og fremst er knýtt at Eystur- og Sandoyartunlum. Veruleikin er tó, at planlegging av infrakervinum er ein av kjarnuuppávánum hjá Landsverki, og stovnurin hefur staðið fyri allari planlegging av infrakervinum seinastu 70 árin. Eftir at innleiðandi fyrireikingar eru gjørdar, er tað rætt, at tilfarið síðani verður sent út til aðrar privatar veitarar at prosjektera tunnilin út frá fyrireikingararbeiðinum, men tá hefur landsmyndugleikin longu tryggjað sær, at arbeiðið hongur saman í mun til planlegging av ferðsluni í landinum annars.

Vert er at vísa á, at ítøkiligu ætlanirnar um ein møguligan Suðuroyartunnil ikki eru nýggjar, tí longu í 2017 fekk táverandi landsstýrismaður í samferðslumálum handað álit frá Landsverki um ætlanina, og tilmælið varð lagt fram á almennum borgarafundi í Suðuroy á heysti 2017. Tað einasta nýggja í álitinum frá arbeiðsbólkinum er, at ein ítøkiligur fíggingarleistur er lagdur afturat.

Viðmerkingar til niðurstøður í álitinum – Skarvanes sum byggipláss

Arbeiðsbólkurin hefur valt at lýsa fimm loysnir, har tvær líkjast rættiliga nógv. Fyrst er at siga, at hetta eru somu linjur, ið Landsverk fyrr hefur lýst í samferðsluætlanum og í notatinum, sum stovnurin í 2017 gjørdi um Suðuroyartunnilin. Tó hefur arbeiðsbólkurin tíverri ikki lýst hesar serliga væl, og tað er rættiliga ymiskt, hvussu linjuføringarnar verða lýstar í álitinum.

Arbeidsbólkurin hefur í álitinum valt at mæla til og lýsa ta stytstu linjuna til Suðuroyar, meðan lætt verður farið um lýsingarnar og viðgerðina av hinum móguleikum fyri linjuføring. Til dømis verður nevnt, at linjan, ið Landsverk mælir til, liggur beint at landsvegnum, og at tað tiskil er neyðugt at leggja landsvegin um í byggitíðini. Veruleikin er tó, at tunnilmunnin liggur meira enn 50 metrar frá landsvegnum, sum er í grótbrotinum norðan fyri Sands bygd. Hetta er ein av orsøkunum til, at Landsverk mælir til at leggja tunnilmunnan júst har, tí arbeiðið í byggitíðini fer at hava líttla og onga ávirkan á ferðsluna bæði ígjøgnum Sandarlíð og Sands bygd.

Tilmælið hjá arbeidsbólkinum um at gera ein tunnel frá Skarvanesi fær nógv pláss í frágreiðingini. Ført verður fram, at á Skarvanesi eru góðir móguleikar at gera eitt byggipláss, men einki verður tó nevnt um, at byggiplássið fer at liggja í sera náttúruvøkrum øki, og at hetta arbeiðið fer at hava stóra ávirkan á økið í nógv ár fram. Tunnilin liggur eisini beint við vegin til Skarvanes, og stórar og kostnaðarmiklar broytingar mugu tí gerast á hesum vegateini. Ferðslan til og frá Skarvanesi skal sostatt koyra ígjøgnum eitt byggipláss í nógv ár.

Linjuføringin hjá Landsverki verður eisini umrødd sum *ein* tunnel, og at hann verður dýrari, tí hann er longri. Hetta er ikki rætt, tí talan er í veruleikanum um tveir tunlar, har báðir koma upp í Skúgvoy. Harafturat fæst ein oyggj afturat við í verkætlanina, nevnliga Skúgvoy, við teimum stóru móguleikum, sum hetta fer at hava fyri bæði Skúgvoy og landið alt.

Hyggja vit eftir trygdarspurninginum, ið er sera týðandi, og sum er lítið og einki viðgjørður í álitinum, kann leggjast afturat, at Landsverk við at peika á eina loysn, har tunnilin verður tikin upp í Skúgvoyinni, hefur tann stóra fyrimumin, at longri tunnilin ikki verður meira enn umleið 17 km. Hetta er bæði betri fyri trygdina og samstundis bíligari at trygdarútgera, enn ein 22-23 km langur tunnel. Tað er eisini ein av orsøkunum til, at Landsverk hefur frámælt loysnirnar á eystursíðuni á Sandoyinni. Tá ræður um trygd, er eitt annað týðningarmikið atlit monotont koyring yvir langar vega- og serliga tunnilsteinar. Við at hava tveir tunlar, verður tað minni monotont og harvið tryggari at koyra til og úr Suðuroy.

Nevnt verður eisini í álitinum, at eitt byggipláss í Skúgvoy, sum er Ramsarøki, fer at vera til ampa fyri fuglalívið. Hetta verður avvíst av teimum, sum hava lokalvitan, har tey vísa á, at júst har, sum tunlarnir fara at mætast, er ikki nakað fulglalív av týðningi. Fuglalívið er aðrastaðni í oynni - langt burtur frá tunnilsøkinum. Hinvegin eru góðir móguleikar at avmarka byggivirksemið í Skúgvoy mest móguligt, um ynski er um tað, við bert at bora frá Sandoyinni og Suðuroynni móti Skúgvoyinni.

Sandarlíð verður høvuðsfarleið

Størsti mangulin í álitinum er tó, at avleiddar verkætlanir ikki eru lýstar. Her hefur arbeidsbólkurin valt at síggja burtur frá, at ein loysn á eystursíðuni á Sandoyinni hefur við sær, at stórar íløgur mugu gerast í vegakervið í oynni. Bólkurin vísir á, at Landsverk hefur mett kostnaðin fyri at broyta vegateinin um Sandarlíð at vera millum 32 og 39 milliónir krónur, men tá er hædd ikki tikin fyri, at Sandarlíð verður ein høvuðsfarleið í landinum. Um ferðslan til og úr Suðuroyartunlinum skal leiðast gjøgnum líðina, er neyðugt at gera eina heilt aðra verkætlan har, ið sannlíkt verður ein tunnel á umleið 1 km. Kostnaðurin fyri Sandarlíð fer tí ikki at liggja um tær 30-40 mió. krónurnar, men nærri 80-100 mió. krónum við tilmældu loysnini frá arbeidsbólkinum.

Aðrar avleiddar verkætlanir

Um linjan frá Skarvanesi til Sandvíkar verður vald, skal vegakervið ígjøgnum Sands bygd eisini dagførast rættiliga nógv, um ætlanin er at leiða alla gjøgnumkoyrandi ferðsluna umvegis bygt øki. Her er talan um umleið 2 km av verandi vegi, sum fer at kosta umleið 20 milliónir krónur at broyta. Afturat hesum má Skarvanesvegurin til tunnilin gerast heilt av nýggjum. Hetta eru umleið 3-4 km, og tað fer at kosta umleið 50 milliónir krónur.

Meirkostnaðurin av at lata tunnilin koma upp á Skarvanesi liggur tí nærhendis 150 mió. krónum í avleiddum verkætlanum. Aftrat hesum skal møguliga ein rýmingartunnil gerast upp í Skúgvoyanna fyri at betra um trygdina í tunlinum, tí hann er so langur. Hesin rýmingartunnil er við á tekningunum, ið arbeiðsbólkurin hevur latið gjørt, men bólkurin hevur valt at síggja burtur frá honum uttan nakra grundgeving, men bert siga, at metast má um tað í eini seinni váðameting. Hesin rýmingartunnil skal sjálvandi vera við í kostnaðarmetingini, tí hann má gerast saman við høvuðstunlinum, um tørvur verður á einum slíkum.

Rýmingartunnilin verður umleið 2 km langur, og ein leyslig meting er, at hann fer at kosta umleið 150-200 mió. krónur. Her mugu vit eisini siga, at tað er rættiliga sannlíkt, at tá rýmingartunnil verður gjørdur upp í Skúgvoyanna, er í veruleikanum talan um fast samband við Skúgvoyanna. Tá fara skúvøyingar neyvan at góðtaka eina ferjuloyrn í framtíðini, men vilja sjálvandi kunna nýta ein slíkan tunnil til at ferðast til og úr oygni. Sannlíkindini eru tí stór fyri, at tunnilin undir øllum umstøðum má gerast sum ein vanligur vegatunnil, og tá fer hann at kosta umleið 250 mió. krónur, umframt at rundkoyring og annað má gerast í undirsjóvartunlinum.

Ein avleidd verkætlan, ið ongastaðni er nevnd, er umlegging av ferðsluni á Gomlurætt. Tunnilsfelagið hevur, hóast Landsverk hevur mælt frá hesi loysn, fingið loyvi at leggja innkoyringina til Sandoyartunnilin oman á havnarlagið. Sambært Landsverki er talan um eina sera vánaliga vegaføring. Úrlitið er, at ein nýggjur vegur fyri umleið 25 mió. krónur má gerast frá Gomlurætt niðan á Kirkubøarvegin tætt við gamla vakstrarhúsið.

Søgan aftan fyri broytingina av tunnilslinjuni á Gomlurætt er enn eitt dømi um, at tað ikki verður hugsað um heildina, men í staðin verður roynt at gera einstøku verkætlanina so skjótt og bíliga sum tilber. Eftirfylgjandi má landið taka um endan og gera tær avleiddu verkætlanir, ið oftani kosta meira enn tað, sum felagið upprunaliga spardi. Sparingin á Gomlurætt var upprunaliga mett til millum 30 og 40 mió. krónur, men henda sparing er uttan iva nógv minni í dag, tí felagið hevur longu gjørt so nógv óvæntaðar broytingar á Gomlurætt.

Trygd

Arbeiðsbólkurin hevur gjørt eina trygdarkanning av nøkrum av tunnilslinjunum. Meginparturin av hesum er standardtekstur um, hvussu tunlar sum heild eiga at verða gjørdir, eins og hetta tilfar nærur er samlikt tí, sum Landsverk lýsti í sínum notati í 2017, tá stovnurin mælti til at gera eina veruliga trygdarkanning av tunlinum.

Tað einasta ítøkiliga, sum trygdarnotatið kemur við, og sum arbeiðsbólkurin eisini endurgevur í sínum notati, er, at tað neyvan loysir seg at fara upp á Skúgvoyanna við tunlinum. Trupulleikin við hesi útsøgn er, at linjan, sum norsku serfrøðingarnir fingi at trygdarkanna, ikki var linjan, sum Landsverk hevur mælt til, men ein tunnilslinja, ið fer beinleiðis til Suðuroyar, men sum hevur eina íbinding inni í tunlinum við einum vegi upp í

Skúgvoyinna. Talan er um eina heilt aðra linju og sostatt ikki ta loysn, ið Landsverk mælir til. Hetta framgongur ongastaðni í álitinum hjá arbeiðsbólkinum.

Kostnaðarmetingar

Sum áður nevnt, metir Landsverk bestu loysn vera at gera tunnulin umvegis Skúgvoyinna, men um valt verður ikki at fara upp har, metir Landsverk, at tunnulin kortini liggur betur norðan fyri Sandsbygd, tí so slepst undan øllum teimum avleiddu verkætlanunum í Sandoyinni. Harafturat verður gjøgnumkoyrandi ferðslan ikki leidd ígjøgnum bygt øki á Sandi. Hetta er loysnin, ið arbeiðsbólkurin kallar loysn 3, og hon kann tí eisini samanberast við loysn 1, ið arbeiðsbólkurin mælir til, eins og loysn 0, ið Landsverk mælir til, har tunnulin fer upp í Skúgvoy.

Í sambandi við avleiddar verkætlanir verða Sandvíkartunnilin og umfarsvegir í Sandvík og Hvalba eisini tiknir við, har metti kostnaðurin er 250 mió. krónur, umframt at verkætlanirnar á Sandoyinni eru við fyri Skarvanes, har talan er um ein meirkostnað á 150 mió. krónur.

Ein eyka trygd er at gera ein rýmingartunnel í Skúgvoyinna. Hann verður mettur at liggja millum 150 og 250 mió. krónur.

Nr.	Loysn	Longd	Kostnaður	Eyka trygd	Avleiddar	Kostnaður íalt
0	Umvegis Skúgvoy	26,1 km	3,132 mia. kr.		0,250 mia. kr.	3,382 mia. kr.
1	Skarvanes	22,8 km	2,736 mia. kr.	0,150 mia. kr.	0,400 mia. kr.	3,286 mia. kr.
3	Norðanfyri Sand	25,2 km	3,024 mia. kr.	0,150 mia. kr.	0,250 mia. kr.	3,424 mia. kr.

Talva við tøkum, kendum kostnaðum.

Veruligi meirkostnaðurin við loysnini hjá Landsverki liggur sostatt á umleið 100 mió. krónur, og ikki 400 mió. krónur, ið arbeiðsbólkurin færir fram. Verður hetta samanborið við samlaða kostnaðin, kostar loysnin hjá Landsverki umleið 3% meira enn tann, sum arbeiðsbólkurin mælir til.

Her er bert roknað við útveganarkostnaði fyri verkætlanir. Tá tílíkar loysnir verða samanbornar, eigur ein kostnyttukanning at verða gjørd, har loysnirnar eisini verða lýstar, út frá nyttuni tær geva. Her vil loysnin hjá Landsverki vera tann betra loysnin og vísir eitt betri úrslit enn tann, sum arbeiðsbólkurin mælir til. Høvuðsorsøkin til hetta er, at koyrilongdin á tí loysnini er umleið 4 km styttri enn tann av Skarvanesi. Bilfórarar brúka tískil minni tíð og brennievni at koyra ígjøgnum tann tunnulin. Hetta eru sparingar, ið eisini áttu at verið tiknar við.

Ein annar partur, ið kann ávirka kostnaðin fyri tunnulin, er jarðfrøðin, har tunnulin verður gjørdur. Hetta er tíverri eisini ein spurningur, ið ikki verður viðgjørdur í álitinum hjá arbeiðsbólkinum, sjálvst um ein langur partur av tunlinum liggur í teimum ovaru basaltfláunum, ið er jarðfrøði, sum er verri eignað at gera tunlar í.

Víst verður á royndir við Eysturoyartunlinum, ið vísa, at eingin munur er á fláunum í Eysturoyartunlinum, men hetta er ikki alment galdandi. Tað vanliga er, at tær ovaru fláirnar eru verri at gera tunlar í. Tískil verður mælt til at halda seg burtur frá hesum fláum, har tað ber til. Loysnin, ið Landsverk mælir til, gongur nærum ikki ígjøgnum hetta jarðfrøðiliga økið.

Niðurstøða

Landsverk vil við hesum viðmerkingum staðiliga mæla frá, at tilmælið frá arbeidsbólkinum verður fylgt, men at tað heldur verður arbeitt víðari við tilmælinum hjá Landsverki at gera tunnilmunnan norðan fyri Sands bygd. Hetta er tann besta loysnin fyri allar partar, og kostnaðurin er lítið hægri enn tann stytsta loysnin, tá avleiddar verkætlanir eru íroknaðar, sum tær sjálvandi eiga at verða.

Landsverk mælir til, at loysnin at taka tunnilin upp á Skúgvoyinni eisini eigur at verða kannað nógv betur, og ein verulig trygdarkanning eigur at verða gjørd fyri at lýsa, um hetta kann betra trygdina í tunlinum.

Landsverk mælir frá, at eitt partafelag verður stovnað longu nú at fyrireika tunnilin. Hetta fer at hava við sær, at fyrireikingarbeiðið verður lagt uttanfyri, har serfrøðin í landinum er. Fyreikingarbeiðið eigur sostatt at verða gjørt á Landsverki. Hetta hevur ígjøgnum tey seinastu 70 árini verið ein av kjarnuuppgávunum hjá Landsverki – at planleggja infrakervið í Føroyum og tryggja, at tað hongur saman við bæði vegum, havnum og tunlum. Tað er ein av okkara fremstu uppgávum at tryggja heildarmyndina, at tingini hanga saman nú og í framtíðini.

Tá fyrireikingarbeiðið er liðugt, og støða tikin til, um ein tunnil skal gerast, og hvar hann skal liggja, er málið búgvíð til at stovna eitt partafelag, ið síðani fær tað sum eina bundna uppgávu at byggja og reka tunnilin.

Landsverk vil eisini mæla til, at tað samstundis verður arbeitt við móguligum fíggarleisti. Hetta er eitt arbeiði, sum fyrst og fremst eigur at verða gjørt í samráði við Fíggjarmálaráðið, tí peningaupphæddirnar eru so stórar, at tær kunnu hava álvarsligar avleiðingar fyri føroyska búskapin. Her er skilagott at brúka serfrøðina í tunnilsfelagnum, ið hevur staðið fyri hesum partinum av arbeiðinum við Eystur- og Sandoyartunlinum, og sum eisini hevur víst á ymsar fíggjarmøguleikar í álitinum hjá arbeidsbólkinum. Hetta arbeiðið kann tó gerast samstundis, sum tekniska fyrireikingarbeiðið verður gjørt.

Landsverk mælir til, at játtanin til at fyrireika Suðuroyartunnilin verður latin Landsverki aftur, so fleiri jarðfrøðiligar kanningar kunnu gerast, sum tað eisini stendur í fíggarlógini.

Niðurstøðan er sostatt, at alt talar fyri, at loysnin hjá Landsverki er tann besta, tí:

- Farleiðin millum Suðuroy og høvudsstaðin er tann stytsta, tá tunnilin er liðugur
- Loysnin er tann tryggasta, tí rýmingarmøguleiki verður í Skúgvoy
- Tunnilskoyringin verður í tveimum og tí minni monotón og harvið tryggari
- Skúgvoy verður tikin við í loysnina, og sostatt verður óneyðugt við framhaldandi ferjusambandi
- Loysnin liggur uttan fyri bygt øki í Sandoyinni
- Loysnin tekur hædd fyri avleiddum verkætlanum
- Alt talar fyri, at jarðfrøðiligu váðarnir við hesi loysnini eru færri

Vinarliga

Landsverk

Árant Andriasson
virkandi stjóri

